Uljas Ilmari(PLM) 21.04.2021

Viite

Asia

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa, Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta ja EU:n satelliittikeskuksen ministerijohtokunta 6.5.2021

EU:n puolustusministerit kokoontuvat 6.5.2021 ulkoasiainneuvostoon, jossa Suomea edustaa ministeri Kaikkonen. Ministerit keskustelevat strategisesta kompassista keskittyen kriisinhallintaan. Neuvoston yhteydessä järjestetään Euroopan puolustusviraston (EDA) ministerijohtokunnan kokous sekä EU:n satelliittikeskuksen (SatCen) historian ensimmäinen ministerikokous.

Strateginen kompassi ja EU:n kriisinhallinta

Suomen kantoja strategiseen kompassiin on määritelty UTP-kirjeessä (UTP 11/2020 vp) sekä UTP-jatkokirjeessä, joka on tarkoitus toimittaa eduskunnalle 3.5.2021. Suomi edistää EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä sekä osallistuu EU:n yhteisen puolustuspolitiikan määrittelyyn aktiivisesti ja rakentavasti. Tavoitteena on laaja-alainen strateginen kompassi, joka kehittää ja vahvistaa EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Lujittamalla strategista lähestymistapaa ja EU:n kykyä toimia turvallisuuden ja puolustuksen alalla vahvistetaan turvallisuutta Euroopassa ja laajemmin. Suomen edun mukaista on vahvistaa EU:n kykyä toimia kriisinhallinnassa, ja Suomi edistää aktiivisesti kriisinhallinnan kehittämistä Euroopan, sen naapuruston ja laajemmin globaalin turvallisuuden parantamiseksi. Suomi katsoo, että EU:n tulee olla globaalisti uskottava toimija ja tarvittaessa kyvykäs käynnistämään ja toimeenpanemaan erilaisia operaatioita itsenäisesti. Kriisinhallinnan kokonaisvaltaisuutta ja vaikuttavuutta tulee edelleen parantaa. Vaikuttavuuden parantamiseksi tulee selkeän tavoitteenasettelun lisäksi parantaa tavoitteiden toimeenpanon ja vaikuttavuuden seurantaa. EU:n kriisinhallinnassa tulee hakea ratkaisuja joukkojenmuodostuksen haasteisiin (ml. kehittää kannustimia). Suomi katsoo, että sotilaallisten operaatioiden yhteisiä kustannuksia, ts. jäsenmaiden yhteisesti maksamia kuluja, tulee laajentaa. EU:n kriisinhallintarakenteiden kehittämisessä tavoittelemme EU:n itsenäisen toimintakyvyn, kokonaisvaltaisen lähestymistavan ja siviili-sotilasyhteistyön parantamista. Kompassin yhteydessä tulee tarkastella EU:n kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelu- ja johtamiskyvyn (MPCC) strategista kehittämistä huomioiden sen kasvava vastuu myös EU:n ns. toimeenpanevien operaatioiden osalta. Samalla tulee arvioida EU:n toimeenpanevia operaatioita nykyisin johtavien eri kansallisten operaatioesikuntien roolia. EU:n taisteluosastojen kehittäminen niiden käytettävyyden parantamiseksi on Suomen pitkäaikainen tavoite.

Euroopan puolustusviraston johtokunta puolustusministerikokoonpanossa

Suomi katsoo, että puolustuksen vuosittaisella arvioinnilla CARD:lla on keskeinen rooli puolustusyhteistyön etenemistä kuvattaessa, yhteistyömahdollisuuksien tunnistamisessa ja EU:n puolustusyhteistyön systematisoimisessa. Laajoja järjestelmiä ja mittavia panostuksia edellyttävät kokonaisuudet ovat aloja, joissa yhteistyötä jäsenmaiden kesken tulisi erityisesti vahvistaa. Lisäksi yhteistyö voisi edistää myös jäsenmaiden toimintavalmiuden, resilienssin ja huoltovarmuuden kehittämistä sekä tiiviimpää yhteistyötä siviili- ja sotilasviranomaisten välillä.

EU:n satelliittikeskuksen johtokunta puolustusministerikokoonpanossa

Suomi on tyytyväinen EU:n satelliittikeskuksen SatCenin toimintaan ja korostaa sen merkitystä EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä esimerkiksi kriisinhallintaoperaatioiden tukena sekä EU:n laajemman turvallisuuden kannalta.

Asialista:

Strateginen kompassi ja kriisinhallinta s. 4–6

Euroopan puolustusviraston johtokunta puolustusministerikokoonpanossa s. 5, 7

EU:n satelliittikeskuksen johtokunta puolustusministerikokoonpanossa s. 5, 7

Puolustusministeriö TAVOITEMUISTIO PLM2021-00017

Uljas Ilmari(PLM), Salo Krista(PLM), Ylöstalo Anna(PLM)

20.04.2021

Asia

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa, Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta ja EU:n satelliittikeskuksen ministerijohtokunta 6.5.2021

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 06.05.2021

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n puolustusministerit kokoontuvat ulkoasiainneuvostoon 6.5.2021. Samassa yhteydessä järjestetään Euroopan puolustusviraston (EDA) johtokunnan kokous sekä EU:n satelliittikeskuksen (SatCen) historian ensimmäinen ministerikokous. Ulkoasiainneuvoston varsinaisena asiakohtana on keskustelu strategisesta kompassista keskittyen kriisinhallintaan. Lisäksi kokouksessa käsitellään ajankohtaisia aiheita, joiden osalta odotetaan käsiteltävän Ukrainan ja Mosambikin tilanteita. EDA:n johtokunnassa käsitellään puolustuksen vuosittaisen arvioinnin (Coordinated Annual Review on Defence, CARD) raportin pohjalta laadittujen suositusten toimeenpanoa koskevia ehdotuksia. SatCenin kokouksessa tarkoituksena on esitellä ministereille viraston toimintaa, antaa poliittista ohjausta viraston toiminnan kunnianhimon tasosta sekä määritellä viraston rooli osana EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Kokouksen yhteydessä on myös lounas Naton pääsihteerin Stoltenbergin kanssa. Puolustusministerit hyväksyvät kokouksessaan poliittisesti neuvoston turvallisuus- ja puolustuspäätelmät (virallinen hyväksyntä ulkoasiainneuvostossa 10.5.)

2. SUOMEN TAVOITE

Strateginen kompassi; kriisinhallinta

Suomen kantoja strategiseen kompassiin on määritelty UTP-kirjeessä (UTP 11/2020 vp) sekä UTP-jatkokirjeessä, joka on tarkoitus toimittaa eduskunnalle 30.4.2021. Tiivistetysti Suomen tavoitteena on:

- Suomi edistää EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä sekä osallistuu EU:n yhteisen puolustuspolitiikan määrittelyyn aktiivisesti ja rakentavasti. Tavoitteena on laaja-alainen strateginen kompassi, joka kehittää ja vahvistaa EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Lujittamalla strategista lähestymistapaa ja EU:n kykyä toimia turvallisuuden ja puolustuksen alalla vahvistetaan turvallisuutta Euroopassa ja laajemmin.

- Suomen edun mukaista on vahvistaa EU:n kykyä toimia kriisinhallinnassa, ja Suomi edistää aktiivisesti kriisinhallinnan kehittämistä Euroopan, sen naapuruston ja laajemmin globaalin turvallisuuden parantamiseksi. Suomi katsoo, että EU:n tulee olla globaalisti uskottava toimija ja tarvittaessa kyvykäs käynnistämään ja toimeenpanemaan erilaisia operaatioita itsenäisesti. Kriisinhallinnan kokonaisvaltaisuutta ja vaikuttavuutta tulee edelleen parantaa. Vaikuttavuuden parantamiseksi tulee selkeän tavoitteenasettelun lisäksi parantaa tavoitteiden toimeenpanon ja vaikuttavuuden seurantaa.

- EU:n kriisinhallinnassa tulee hakea ratkaisuja joukkojenmuodostuksen haasteisiin (ml. kehittää kannustimia). Suomi katsoo, että sotilaallisten operaatioiden yhteisiä kustannuksia, ts. jäsenmaiden yhteisesti maksamia kuluja, tulee laajentaa. EU:n kriisinhallintarakenteiden kehittämisessä tavoittelemme EU:n itsenäisen toimintakyvyn, kokonaisvaltaisen lähestymistavan ja siviili-sotilasyhteistyön parantamista. Kompassin yhteydessä tulee

tarkastella EU:n kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelu- ja johtamiskyvyn (MPCC) strategista kehittämistä huomioiden sen kasvava vastuu myös EU:n ns. toimeenpanevien operaatioiden osalta. Samalla tulee arvioida EU:n toimeenpanevia operaatioita nykyisin johtavien eri kansallisten operaatioesikuntien roolia. EU:n taisteluosastojen kehittäminen niiden käytettävyyden parantamiseksi on Suomen pitkäaikainen tavoite.

Euroopan puolustusviraston johtokunta puolustusministerikokoonpanossa

- Suomi katsoo, että puolustuksen vuosittaisella arvioinnilla CARD:lla on keskeinen rooli puolustusyhteistyön etenemistä kuvattaessa, yhteistyömahdollisuuksien tunnistamisessa ja EU:n puolustusyhteistyön systematisoimisessa. Laajoja järjestelmiä ja mittavia panostuksia edellyttävät kokonaisuudet ovat aloja, joissa yhteistyötä jäsenmaiden kesken tulisi erityisesti vahvistaa. Lisäksi yhteistyö voisi edistää myös jäsenmaiden toimintavalmiuden, resilienssin ja huoltovarmuuden kehittämistä sekä tiiviimpää yhteistyötä siviili- ja sotilasviranomaisten välillä.

- CARD-raportin suositukset ovat yleisesti ottaen Suomen tavoitteita tukevia ja sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisen painopistealueista osa on mahdollisesti Suomen hyödynnettävissä, mutta pienenä maana Suomella ei ole mahdollisuutta ottaa painopistealueen vetovastuuta. Suomi suhtautuu varauksella painopistealue-konseptiin, koska uuden elementin lisääminen monimutkaistaa entisestään puolustusaloitteiden kenttää ja lisää jäsenmaiden hallinnollista taakkaa.

EU:n satelliittikeskuksen johtokunta puolustusministerikokoonpanossa

- Suomi on tyytyväinen EU:n satelliittikeskuksen SatCenin toimintaan ja korostaa sen merkitystä EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä esimerkiksi kriisinhallintaoperaatioiden tukena. Keskuksella on merkitystä myös EU:n laajemmalle turvallisuudelle. Suomi korostaa keskuksen yhteistyötä komission ja muiden relevanttien toimijoiden, kuten Etyj, YK ja Frontex, kanssa.

3. NEUVOTTELUTILANNE

Puolustusministerit keskustelevat EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyön strategisen ohjausprosessin eli nk. strategisesta kompassista keskittyen kriisinhallintaan. Keskustelun tausta-asiakirjaa ei vielä ole jaettu. Kompassia koskevat pääasialliset keskustelut on määrä käydä vuoden 2021 aikana, ja kompassi on tarkoitus hyväksyä neuvostossa viimeistään maaliskuussa 2022. Päämiehet antoivat kompassiin ohjaustaan Eurooppa-neuvostossa 25.–26.2. Puolustusministerien jälkeen seuraavat poliittisen tason keskustelut käydään epävirallisessa ulkoministerikokouksessa Gymnichissä 27.5. sekä epävirallisessa puolustusministerikokouksessa 28.5. Lisäksi poliittisten ja turvallisuusasioiden komitean odotetaan keskustelevan eri asiakokonaisuuksista lähiaikoina. Tähän mennessä keskustelua on käyty mm. EU:ta kohtaavista uhista ja haasteista sekä turvallisuus- ja puolustusyhteistyön keskeisistä osa-alueista yleisluonteisesti ja nyt ollaan siirtymässä eri osa-alueiden tarkempaan käsittelyyn. Syötteitä odotetaan myös lukuisista seminaareista ja työpajoista, joita jäsenmaat ja tutkimuslaitokset järjestävät. Suomi suunnittelee järjestävänsä hybridipidäkettä koskevan työpajan yhdessä Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksen kanssa sekä huoltovarmuutta puolustuksen alalla koskevan työpajan. EDA:n ministerijohtokunnan valmistelut ovat yhä kesken, sillä valmisteleva komitea järjestetään 29.4.2021. SatCenin johtokunnassa ministerit keskustelevat SatCenin lisäarvosta virastona ja sen vuosittaisesta raportista. Asiakirjoja ei ole vielä jaettu.

Neuvoston odotetaan tekevän ensimmäisen päätöksen kolmansien valtioiden osallistumisesta pysyvän rakenteellisen yhteistyön projektiin. Sotilaallisen liikkuvuuden pysyvän PRY-projektiin on määrä hyväksyä A-kohtana Yhdysvaltojen, Kanadan ja Norjan liittyminen neuvoston päätöksen (YUTP 2020/1639) mukaisesti.

Tämä neuvostopaketti on käsitelty puolustusjaoston (EU 11) kirjallisessa menettelyssä 21–23.4.2021 sekä EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä 30.4.–3.5.2021.

4. TAUSTA

Strateginen kompassi

EU:ssa käynnissä olevaa EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyön arviointia ja ohjausta nimitetään strategiseksi kompassiksi. Kompassissa on kyse EU:n turvallisuus- ja puolustusyhteistyön suunnan määrittämisestä ja tavoitteiden kirkastamisesta. Kompassin aikajänteenä on seuraavat noin 5–10 vuotta. Strategisesta kompassia koskevat pääasialliset keskustelut on määrä käydä vuoden 2021 aikana, ja kompassi on tarkoitus hyväksyä neuvostossa viimeistään maaliskuussa 2022. Tavoitteena on tarkentaa vuoden 2016 globaalistrategiassa määriteltyjä turvallisuus- ja puolustusyhteistyön tavoitteita, tehostaa EU:n sovitun tavoitetason toimeenpanoa ja varmistaa, että viime vuosina käynnistetyillä puolustusaloitteilla on toivottu vaikutus. Puolustusministerikokouksessa keskustellaan erityisesti strategisen kompassin kriisinhallintaa koskevasta korista. Tähän mennessä keskustelua on käyty mm. EU:ta kohtaavista uhista ja turvallisuusongelmista sekä turvallisuus- ja puolustusyhteistyön keskeisistä osa-alueista melko yleisluonteisesti.

Strateginen kompassi jaetaan neljään sisältökokonaisuuteen, kuitenkin niin, että monet asiat tulee huomioida läpileikkaavasti eikä tarkkarajaista tiettyjen asioiden sijoittamista vain tiettyihin sisältökokonaisuuksiin ole mahdollista tehdä.

1. **Kriisinhallinnan** osalta pyritään vahvistamaan unionin valmiutta ulkoiseen toimintaan ja täsmentämään tavoitetasoa. Keskeisiä kysymyksiä ovat muun muassa kriisinhallintarakenteiden, rahoituksen, joukkojenmuodostuksen ja nopean toiminnan kehittäminen.

2. **Resilienssin** alla käsiteltäviä kokonaisuuksia ovat mm. solidaarisuus ja keskinäinen avunanto, kyber- ja hybridiuhat, avaruuden ja puolustuksen yhteydet, kriittinen infrastruktuuri, merellinen turvallisuus, energiaturvallisuus, huoltovarmuus ja uudet teknologiat. Tältä osin kompassi kattaa teemoja, joita globaalistrategian hyväksymisen aikaan oli mietitty vain vähän turvallisuus- ja puolustusnäkökulmasta.

3. **Suorituskykyjen kehittäminen** kattaa sekä siviili- että sotilaspuolen. Sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseen toivotaan ohjausta ottaen huomioon myös uusien puolustusaloitteiden muodostama kokonaisuus, kuten pysyvä rakenteellinen yhteistyö (PRY), EU:n puolustusrahasto (EDF) ja puolustuksen vuosittain arviointi (CARD) muodostama kokonaisuus. Tähän kuuluu keskeisesti tavoitteita ja prioriteetteja sisältävä suorituskykyjen kehittämissuunnitelma. Tämän sisältämiä tavoitteita ja prioriteetteja edistetään mm. puolustusalan sitoumuksia sisältävän pysyvän rakenteellisen yhteistyön ja teollisuuden yhteistyötä edistävän puolustusrahaston avulla. Strategisen kompassin avulla edistetään EU:n suosituskykykokonaisuuteen kuuluvia eri työkaluja ja parannetaan niiden johdonmukaisuutta sekä vähennetään päällekkäisiä työvaiheita. Pyrkimyksenä on osoittaa paremmin ne suorituskyvyt, joita EU tarvitsee yltääkseen määritettyyn tavoitetasoon. Siviilikriisinhallinnassa työtä suorituskykyjen kehittämiseksi jatketaan vuonna 2018 tehdyn ns. EU:n siviilikriisinhallinnan kompaktisopimuksen pohjalta.

4. **Kumppanuuksia** pyritään kehittämään aiempaa strategisemmin. Kyse on mm. YK:n, Naton, Etyjin, alueellisten organisaatioiden, kuten Afrikan unionin, Kaakkois-Aasian maiden yhteistyöjärjestö ASEAN:n, Länsi-Afrikan talousyhteisön ECOWAS:n, G5-maiden (Mali, Mauritania, Niger, Burkina Faso, Tšad) Sahel-koalition ja kolmansien maiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Myös kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä on määrä kehittää aiempaa strategisemmaksi sekä auttaa kolmansia maita kehittämään turvallisuuttaan.

Strategisen kompassin ei ole tarkoitus korvata tai avata vuoden 2016 EU:n globaalistrategiaa tai keskeisiä turvallisuus- ja puolustusyhteistyötä määrittäviä asiakirjoja tai aloitteita. Lähtökohta on, että mietitään tapoja tarkentaa ja kehittää aiemmin yhteisesti sovittua tavoitetasoa. Kompassilla haetaan nyt konkreettisia toimia aiemmin sovitun melko yleisluonteisen tavoitetason saavuttamiseksi ja synergiaa eri toimien välillä. Kompassilla halutaan myös jäsentää turvallisuus- ja puolustusaloitteista syntyvää kokonaiskuvaa, jotta aloitteilla saavutettaisiin haluttu lopputulos. Strategisen kompassin valmistelemiseksi EU:n ulkosuhdehallinto on laatinut asiakirjan, jossa käydään läpi strategisen kompassin laadintaprosessia ja keskeisiä kysymyksiä em. neljässä asiasisältökokonaisuudessa. Se sisältää yleisiä huomioita niistä asioista, joiden käsittelyä EU:n ulkosuhdehallinto pitää keskeisenä. Asiakirjan on määrä helpottaa jäsenvaltioiden keskusteluja aiheesta.

Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunnan kokous

EDA:n johtokunta puolustusministerikokoonpanossa käsittelee CARD-suositusten toimeenpanoa. Marraskuussa 2020 hyväksytyssä CARD-raportissa suositetaan, että jäsenmaat kasvattavat puolustusmenojaan pysyvän rakenteellisen yhteistyön sitoumusten mukaisesti, kompensoivat pandemiasta aiheutuvia leikkauksia yhteishankkeiden ja uusien puolustusaloitteiden avulla sekä panostavat tutkimukseen ja teknologiaan. Lisäksi jäsenmaiden välisten yhteistyömahdollisuuksien analysoinnin perusteella EDA on määrittänyt CARD:n sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisen painopistealueet, joita ovat taistelupanssarivaunut, taistelijan järjestelmien modernisointi, kevyet pintataistelualukset, miehittämättömien ilma-alusten torjuntakyky, avaruuspuolustus sekä sotilaallisen liikkuvuuden edistäminen.
EDA haluaa kiinnittää ministereiden huomion erityisesti CARD-raportissa nimettyihin painopistealueisiin ja niiden toimeenpanoon. Johtokuntaa pyydetään:

a. toivottamaan tervetulleeksi CARD-suositusten toimeenpanon ensiaskeleet,
b. kannustamaan jäsenmaita osallistumaan painopistealueita koskevaan yhteistyöhön, mukaan lukien vetovastuun ottaminen painopistealueesta,
c. antamaan EDA:lle tehtäväksi jatkaa jäsenmaiden tukemista CARD-suositusten toimeenpanossa sekä painopistealueiden edistämisessä.

EU:n satelliittikeskuksen ministerikokous

SatCen on satelliittikuva-analyysiin erikoistunut virasto, joka tukee EU:n ulkoista toimintaa koskevaa päätöksentekoa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja erityisesti yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla. Satelliittikeskus antaa varhaisvaroituksia mahdollisista kriisitilanteista ja tuottaa monipuolisesti analyysia mm. sotilaallisesta toiminnasta, ydinohjelmien ja kemikaalisten aseiden seurannasta ja muuttoliikkeistä tukeutuen avaruuteen sijoitettuihin välineisiin ja niihin liittyviin tietoihin, kuten satelliitti- ja ilmakuviin. Avaruustilannekuvaan osalta SatCenin palvelut liittyvät erityisesti törmäysten välttämiseen, palaamispalveluun (re-entry service) ja fragmenttien havainnointiin. Satelliittikeskus tekee yhteistyötä EU-jäsenvaltioiden lisäksi muiden EU-toimielinten (EUH, Frontex, komissio) ja EU:n ulkopuolisten maiden ja järjestöjen (Etyj, YK jne.) kanssa. Suomessa puolustusvoimat on hyödyntänyt keskuksen tuotteita varmentamistarkoituksissa ja keskuksen analyysin nähdään tuottavan lisäarvoa. Lisäksi Suomelle erityistä lisäarvoa tuottavana on nähty keskuksen tarjoamat koulutukset satelliittikuvien analysoinnissa ja tulkinnassa.

Ensimmäistä kertaa viraston 29-vuotisessa historiassa johtokunta kokoontuu ministerikokoonpanossa. Johtokunnan puheenjohtajana toimii EU:n ulkosuhteiden korkea edustaja, Josep Borrell. Kokouksen tarkoituksena on esitellä ministereille viraston toimintaa, antaa poliittista ohjausta viraston toiminnan kunnianhimon tasosta sekä määritellä viraston rooli osana EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Johtokunnan kokouksen keskustelu ministerikokoonpanossa jäsentyy alustavasti seuraavien kysymysten ympärille: (1) miten näette SatCenin osana EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja laajemmin ja (2) mille tasolle viraston toiminnan kunnianhimontaso tulisi asettaa (ml. rahoitus).

SatCenin tulevaisuudesta on käyty keskustelua vuodesta 2019 asti. Tulevaisuustyön ja viraston kunnianhimon tason taustalla on SatCenin tuotteiden kysynnän merkittävä lisääntyminen, avaruuden merkityksen voimistuminen ja EU:n strateginen autonomisuus kompleksisiin kriiseihin vastaamiseksi, sekä data ja uusien teknologioiden mukanaan tuomat vaatimukset. Päätelmäluonnoksessa todetaan, että SatCen on tärkeä tekijä EU:n YUTP:n ja YTPP:n alalla tukien tiedusteluyhteistyöyhteisöä, kriisinhallintaoperaatioita, EU:n ulkosuhdehallintoa ja jäsenmaita. Synergioita tulee maksimoida ja lisätä yhteistyötä kaikkien relevanttien toimielinten kanssa vahvistaen SatCenin roolia ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden yhdistäjänä.

Tarve budjetin kasvattamiselle on kova, mutta jäsenmaiden valmius laittaa lisää rahaa on vähäistä. Keskus on selvittänyt eri vaihtoehtoja, mutta muut vaihtoehdot ovat osoittautuneet ongelmallisiksi EU-perussopimusten tai ulkosuhderahoituksen sääntöjen näkökulmasta. Budjettikeskusteluita ovat vaikeuttaneet myös brexit sekä covid-19-pandemian talousvaikutukset. Päätelmäluonnoksissa todetaan SatCenin tarvitsevan kestävän rahoituspohjan, kuitenkin ottaen huomioon jäsenmaiden budjettirajoitteet.

LIITTEET

Asiasanat	kriisinhallinta, puolustuspolitiikka, puolustusvirasto, YTPP
Hoitaa	**PLM, UM**
Tiedoksi	EUE, LVM, OM, PE, SM, STM, TEM, VM, VNK, VTV